

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL

JULIANE KOKOTT

prezentate la 14 septembrie 2006¹

I — Introducere

dei⁸. Comisia pregătește o altă acțiune împotriva Portugaliei⁹.

1. Prin prezenta procedură, Comisia Comunităților Europene se îndreaptă din nou împotriva unui stat membru ca urmare a desemnării insuficiente a ariilor de protecție specială pentru păsări (denumite în continuare „APS”) conform Directivei 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice² (denumită în continuare „Directiva păsări”). Pentru încălcări similare, Comisia a obținut deja constatarea neindeplinirii obligațiilor de către Țările de Jos³, Franța⁴, Finlanda⁵ și Italia⁶. De asemenea, sunt pendinte proceduri împotriva Greciei⁷ și împotriva Irlandei⁸.

2. Problema crucială din aceste cauze este, de fiecare dată, probarea faptului că un stat membru nu a clasificat încă drept arii de protecție specială pentru păsări toate ariile care ar fi trebuit să fie desemnate. În speță, Comisia se întemeiază pe un inventar al ariilor ornitologice importante din Spania [denumit în continuare „IBA 98”, IBA fiind abrevierea pentru Important Bird Area (arie importantă pentru păsări) sau pentru Important Bird Areas (arii importante pentru păsări)]¹⁰, care a fost publicat în anul 1998 de către societatea spaniolă de ornitologie – Sociedad Española de Ornitología (denumită în continuare „SEO/BirdLife”). Calitatea acestui inventar este pusă la îndoială de către Regatul Spaniei.

1 — Limba originală: germana.

2 — JO L 103, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 1, p. 77.

3 — Hotărârea din 19 mai 1998, Comisia/Țările de Jos (C-3/96, Rec., p. I-3031).

4 — Hotărârea din 26 noiembrie 2002, Comisia/Franța (C-202/01, Rec., p. I-11019).

5 — Hotărârea din 6 martie 2003, Comisia/Finlanda (C-240/00, Rec., p. I-2187).

6 — Hotărârea din 20 martie 2003, Comisia/Italia (C-378/01, Rec., p. I-2857).

7 — A se vedea concluziile noastre prezentate astăzi în cauza Comisia/Grecia (C-334/04, aflată pe rolul Curții).

8 — A se vedea concluziile noastre prezentate astăzi în cauza Comisia/Irlanda (C-418/04, aflată pe rolul Curții).

9 — Comunicatul de presă IP/05/45 al Comisiei din 14 ianuarie 2005.

10 — Carlota Viada (ed.), *Áreas importantes para las aves en España*, Madrid, 1998.

II — Cadrul juridic

3. Articolul 4 alineatele (1) și (2) din Directiva păsări reglementează suprafețele pe care statele membre trebuie să le clasifice ca APS, iar alineatul (3) al aceluiași articol reglementează informarea Comisiei asupra clasificării:

„(1) Speciile menționate în anexa I constituie obiectul unor măsuri speciale de conservare a habitatelor acestora pentru a li se asigura supraviețuirea și reproducerea în aria de răspândire.

În acest context, se ține seama de următoarele specii de păsări:

- a) specii pe cale de dispariție;
- b) specii vulnerabile la anumite schimbări ale habitatului lor;
- c) specii considerate rare din cauza efectivului redus al populațiilor sau a distribuției locale limitate;

- d) alte specii care necesită o atenție specială din cauza naturii specifice a habitatului lor.

Tendențele și variațiile efectivului populațiilor sunt luate în considerare ca bază pentru evaluare.

Statele membre clasifică în special cele mai adecvate teritorii, ca număr și suprafață, ca arii de protecție specială pentru conservarea acestor specii, ținând seama de condițiile de protecție din zona geografică maritimă și de uscat în care se aplică prezenta directivă.

(2) Statele membre iau măsuri similare pentru speciile migratoare care apar în mod regulat și nu sunt cuprinse în anexa I, având în vedere nevoia acestora de protecție în zona geografică maritimă și de uscat în care se aplică prezenta directivă, în ceea ce privește zonele de înmulțire, arealul de schimbare a penelor și zonele de hibernare [ale] acestor specii, precum și punctele de popas de-a lungul rutelor lor de migrare. În acest scop, statele membre acordă o atenție specială protecției zonelor umede, în special zonelor umede de importanță internațională.

(3) Statele membre transmit Comisiei toate informațiile relevante pentru ca aceasta să poată lua inițiativele corespunzătoare în

vederea coordonării necesare pentru ca zonele menționate la alineatele (1) și (2) să formeze un tot unitar care să îndeplinească cerințele de protecție pentru acele specii în zona geografică maritimă și de uscat în care se aplică prezenta directivă.”

4. Al nouălea considerent explică această reglementare:

„întrucât conservarea, menținerea și restaurarea unei diversități suficiente și a unei suprafețe suficiente pentru habitate sunt esențiale pentru conservarea tuturor speciilor de păsări; întrucât pentru anumite specii de păsări trebuie să se prevadă măsuri de conservare speciale în privința habitatelor acestora pentru a li se asigura supraviețuirea și reproducerea în aria de răspândire; întrucât astfel de măsuri trebuie să ia în considerare și speciile migratoare și trebuie să fie coordonate în vederea stabilirii unui cadru coerent.”

5. Articolul 10 din Directiva păsări prevede că statele membre încurajează cercetarea ornitologică:

„(1) Statele membre încurajează cercetarea și orice activitate necesară ca fundament

pentru protecția, gestionarea și utilizarea populațiilor din toate speciile de păsări menționate la articolul 1.

(2) O atenție specială este acordată cercetării și activității asupra subiectelor menționate la anexa V. Statele membre transmit Comisiei toate informațiile solicitate pentru a-i da posibilitatea să ia măsurile necesare pentru coordonarea cercetării și a activităților menționate la prezentul articol.”

6. Anexa V menționează anumite domenii de cercetare ce merită o atenție specială.

7. Potrivit articolului 3 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică¹¹ (denumită în continuare „Directiva habitate”), sistemul Natura 2000 instituit prin această directivă include și APS clasificate de statele membre în temeiul Directivei păsări.

11 — JO L 206, p. 7, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 109.

III — Procedura precontencioasă și concluziile părților

8. La 26 ianuarie 2000, Comisia a invitat guvernul spaniol să își prezinte observațiile conform articolului 226 CE (scrisoare de punere în întârziere). Comisia a reproșat Regatului Spaniei că a desemnat un număr insuficient de APS potrivit articolului 4 din Directiva păsări. La această dată, potrivit informațiilor Comisiei, Regatul Spaniei desemnase 175 de arii cu o suprafață de 33 582 de kilometri pătrați.

9. Pentru a demonstra desemnarea insuficientă de APS, Comisia s-a întemeiat pe IBA 98. În acest inventar figurează 391 de arii cu o suprafață de 15 862 567 de hectare, reprezentând 31,5 % din teritoriul național spaniol.

10. În cursul anului 2000, Regatul Spaniei a contestat obiecția Comisiei, însă, concomitent, a desemnat noi APS.

11. Prin urmare, pentru Regatul Spaniei, avizul motivat din 31 ianuarie 2001 menționa 262 APS cu o suprafață de 53 674 de kilometri pătrați. În acest aviz motivat, Comisia a acordat Regatului Spaniei un ultim termen de două luni pentru a proceda la desemnările suplimentare solicitate. La

cererea guvernului spaniol, Comisia a prelungit acest termen până la 3 mai 2001. În luna martie 2001, Regatul Spaniei a comunicat Comisiei 13 noi APS, cu o suprafață de 402 272 de hectare.

12. În anii următori, Regatul Spaniei a mărit, în mai multe etape, numărul de APS până la 427 APS, cu o suprafață de aproximativ 79 778 de kilometri pătrați, respectiv 15,8 % din teritoriul spaniol.

13. Aceste progrese nu au fost suficiente pentru Comisie, care a introdus o acțiune la 4 iunie 2004.

14. Comisia solicită:

„1) să se constate că, prin neclasificarea, ca arii de protecție specială pentru păsări, de teritorii suficiente ca număr și suprafață pentru a oferi o protecție tuturor speciilor de păsări enumerate în anexa I la Directiva păsări, precum și speciilor migratoare care nu sunt cuprinse în anexa menționată, Regatul Spaniei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 4 alineatele (1) și (2) din această directivă;

2) obligarea Regatului Spaniei la plata cheltuielilor de judecată.”

18. Cu ocazia procedurii orale, Comisia a renunțat la acțiune cu privire la Comunitatea Autonomă Extremadura.

15. Regatul Spaniei solicită:

„1) respingerea acțiunii și

2) obligarea instituției reclamante la plata cheltuielilor de judecată.“

16. Deși concluziile acțiunii privesc Regatul Spaniei în ansamblul său, motivarea acesteia se limitează la Comunitățile Autonome Andaluzia, Baleare, Extremadura, Canare, Castilia La Mancha, Catalonia, Galicia și Valencia.

17. De la introducerea acțiunii, numărul de APS spaniole s-a mărit la 512. Acestea înglobează aproximativ 91 803 kilometri pătrați. APS terestre reprezintă 18,2 % din teritoriul spaniol. Pe lângă acestea, 20 APS conțin părți maritime cu o suprafață de 574 de kilometri pătrați ¹².

12 — Informații preluate din barometrul Natura al Comisiei, versiunea iunie 2006, ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/useful_info/barometer/barometer.htm

IV — **Apreciere**

19. Comisia reproșează Regatului Spaniei că a desemnat prea puține APS. Totuși, obiectul acțiunii este limitat la șapte comunități autonome spaniole ¹³.

A — *Cu privire la temeiul juridic al obligației de clasificare*

20. Temeiul juridic al obligației de clasificare nu este disputat de către părți.

21. Potrivit articolului 4 alineatul (1) al patrulea paragraf din Directiva păsări, statele membre clasifică cele mai adecvate teritorii, ca număr și suprafață, ca APS pentru

13 — De exemplu, în mod similar, Curtea a limitat la Gibraltar acțiunea îndreptată de Comisie în totalitate împotriva Regatului Unit în ansamblul său (a se vedea hotărârea din 20 octombrie 2005, C-6/04, Rec., p. I-9017, punctul 79, și a patra liniuță a primului punct din dispozitiv).

conservarea speciilor din anexa I, ținând seama de condițiile de protecție a acestor specii din zona geografică maritimă și de uscat în care se aplică prezenta directivă. Această obligație nu poate fi eludată prin adoptarea altor măsuri de conservare speciale¹⁴.

22. Conform articolului 4 alineatul (2), statele membre iau măsuri similare pentru speciile migratoare care apar în mod regulat și care nu sunt cuprinse în anexa I, în ceea ce privește zonele de înmulțire, arealul de schimbare a penelor și zonele de hibernare ale acestor specii, precum și punctele de popas de-a lungul rutelor lor de migrare. În acest scop, statele membre acordă o atenție specială protecției zonelor umede, în special zonelor umede de importanță internațională.

23. Din articolul 4 alineatul (3) și din al nouălea considerent al Directivei păsări rezultă că APS trebuie să formeze un tot unitar care să îndeplinească cerințele de protecție a speciilor în zona geografică maritimă și de uscat în care se aplică directiva.

24. Potrivit unei jurisprudențe constante, deși statele membre dispun de o anumită marjă de apreciere în ceea ce privește alegerea APS, totuși clasificarea și delimitarea

acestor arii trebuie să respecte exclusiv criteriile ornitologice stabilite de directivă. Alte considerații, în special de ordin economic și social, nu pot avea niciun rol în clasificarea ariilor¹⁵.

25. Curtea a stabilit deja că Regatul Spaniei ar fi trebuit să îndeplinească în mod complet obligația de clasificare de APS în momentul aderării sale, și anume la 1 ianuarie 1986¹⁶. În schimb, în cadrul prezentei proceduri, data relevantă pentru aprecierea neîndeplinirii obligațiilor este, după cum se știe, data expirării termenului stabilit de Comisie în avizul său motivat¹⁷. Întrucât, ulterior, Comisia a prelungit acest termen până la 3 mai 2003, este necesar să se examineze dacă Regatul Spaniei desemnase suficiente APS la această dată.

B — Cu privire la recunoașterea parțială a obiecției formulate în cadrul acțiunii

26. Regatul Spaniei contestă într-adevăr în mod insistent obiecția formulată împotriva

15 — Hotărârea din 2 august 1993, Comisia/Spania (C-355/90, Rec., p. I-4221, punctul 26, denumită în continuare „Mlaștinile din Santoña”), hotărârea din 11 iulie 1996, Royal Society for the Protection of Birds (C-44/95, Rec., p. I-3805, punctul 26, denumită în continuare „Lappel Bank”), și hotărârea Comisia/Tările de Jos (citată la nota de subsol 3, punctul 59 și următoarele).

16 — Hotărârea Mlaștinile Santoña (citată la nota de subsol 15, punctul 11).

17 — Hotărârea din 4 iulie 2002, Comisia/Grecia (C-173/01, Rec., p. I-6129, punctul 7), hotărârea din 10 aprilie 2003, Comisia/Franța (C-114/02, Rec., p. I-3783, punctul 9), și hotărârea din 18 mai 2006, Comisia/Spania (C-221/04, Rec., p. I-4515, punctul 23, denumită în continuare „Vânătoarea prin utilizarea unui laț cu mecanism de blocare”).

14 — Hotărârea Comisia/Tările de Jos (citată la nota de subsol 3, punctul 55 și următoarele).

sa, în special în ceea ce privește importanța inventarului IBA 98 pentru aprecierea obligației de desemnare. Cu toate acestea, după 3 mai 2003, Regatul Spaniei a desemnat noi APS și a extins APS existente în Andaluzia, în Baleare, în Castilia La Mancha, în Catalonia, în Galicia și în Valencia. După această dată, în ceea ce privește Insulele Canare, Regatul Spaniei nu comunică nicio desemnare nouă, însă, în cuprinsul înscrisurilor sale, recunoaște că, pentru acest grup de insule, este necesar totuși să se desemneze 16 noi APS și să se extindă 11 APS existente. De asemenea, în Andaluzia, în Catalonia, în Galicia și în Valencia trebuie să fie desemnate noi APS sau să fie extinse APS existente.

28. Totuși, în toate aceste cauze, au intervenit alte circumstanțe care au conferit neîndeplinirii obligațiilor o gravitate deosebită. În cazul Franței, nu fusese clasificat niciun sit ca APS pentru șase specii din anexa I²⁰, în cazul Finlandei au fost desemnate numai 15 APS, ceea ce, în mod incontestabil, era insuficient²¹, iar Italia a recunoscut că, la alegerea siturilor, a avut în vedere rațiuni economice și de recreere²². În plus, era cert că desemnările italiene erau mult inferioare celor din IBA 89²³. În consecință, constatarea neîndeplinirii obligațiilor de către Regatul Spaniei numai pe baza APS desemnate între timp ar fi puțin fundamentată în comparație cu aceste cazuri.

27. În câteva cauze anterioare, Curtea s-a întemeiat pe astfel de circumstanțe pentru a constata o desemnare insuficientă a siturilor la data de referință¹⁸. Într-adevăr, prin desemnarea unei APS, un stat membru recunoaște că acest teritoriu face parte dintre cele mai adecvate teritorii pentru protecția păsărilor¹⁹. În consecință, s-ar putea estima că, prin desemnarea de noi arii de protecție a păsărilor după expirarea termenului stabilit în avizul motivat, Regatul Spaniei a recunoscut că este obligat să procedeze la astfel de desemnări.

29. Însă, înainte de toate, o hotărâre pronunțată pe această bază nu ar fi justă cu privire la litigiul care persistă între părți. Într-adevăr, acțiunea nu a rămas fără obiect prin desemnările și prin anunțurile intervenite între timp. Regatul Spaniei contestă faptul că este obligat la noi desemnări în temeiul IBA 98, iar Comisia, în mod evident, nu este încă mulțumită de concesiile intervenite până în prezent. În cazul unei constatări a neîndeplinirii obligațiilor de către Regatul Spaniei pe baza acestor desemnări și

18 — Hotărârile Comisia/Franța (citată la nota de subsol 4, punctul 19 și următoarele), Comisia/Finlanda (citată la nota de subsol 5, punctul 28 și următoarele) și Comisia/Italia (citată la nota de subsol 6, punctul 16).

19 — Hotărârea din 28 februarie 1991, Comisia/Germania (C-57/89, Rec., p. I-883, punctul 20, denumită în continuare „Leybucht”).

20 — Hotărârea Comisia/Franța (citată la nota de subsol 4, punctul 20).

21 — Hotărârea Comisia/Finlanda (citată la nota de subsol 5, punctul 31).

22 — Hotărârea Comisia/Italia (citată la nota de subsol 6, punctul 17).

23 — Hotărârea Comisia/Italia (citată la nota de subsol 6, punctul 18).

anunțuri intervenite, litigiul cu privire la problema dacă ar trebui clasificate noi situri ar fi transferat, fără să fie soluționat, în domeniul de aplicare al articolului 228 CE și, eventual, ar putea fi adus din nou în fața Curții în acest cadru²⁴.

30. Această incertitudine ar fi în principal prejudiciabilă pentru Regatul Spaniei, întrucât întinderea obligațiilor sale rezultate dintr-o eventuală hotărâre ar rămâne neclară și, în același timp, ar exista riscul ca, în cadrul unei proceduri ulterioare, să fie obligat la plata unei penalități cu titlu cominatoriu și/sau a unei sume forfetare. Acest inconvenient ar fi disproportionat, inadecvat și nemeritat, deoarece o constatare a neîndeplinirii obligațiilor bazată pe desemnările și pe anunțurile de clasificare intervenite între timp s-ar întemeia numai pe faptul că Regatul Spaniei s-a străduit, în timpul procedurii de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, să își îndeplinească obligațiile.

31. Prin urmare, se impune să se statueze și cu privire la restul litigiului dintre părți²⁵.

24 — Procedurile împotriva Republicii Franceze și împotriva Republicii Italiene se află de peste un an în stadiul avizului motivat conform articolului 228 CE (comunicatele de presă ale Comisiei IP/05/29 din 12 ianuarie 2005, în ceea ce privește Republica Franceză, și IP/05/56 din 18 ianuarie 2005, în ceea ce privește Republica Italiană). Cu toate acestea, în prezent, Comisia examinează dacă Republica Franceză și-a îndeplinit între timp obligațiile prin noi desemnări (comunicatul de presă IP/06/907 al Comisiei din 3 iulie 2006).

25 — A se vedea concluziile avocatului general Alber prezentate la 27 iunie 2002 în hotărârea Comisia/Franța (citată la nota de subsol 4, punctul 25).

C — Cu privire la restul litigiului dintre părți

32. În susținerea obiecției sale, Comisia se întemeiază, în principal, pe faptul că desemnările spaniole din comunitățile autonome respective nu acoperă părți mari din siturile menționate în IBA 98, dar și pe faptul că Regatul Spaniei nu a clasificat toate zonele umede pe care le-a recunoscut ca zone umede de importanță internațională în sensul Convenției de la Ramsar (Iran) cu privire la zonele umede de importanță internațională²⁶; Comisia invocă și acoperirea insuficientă a unor specii demne în mod special de protecție potrivit anexei I la Directiva păsări.

33. Comisia invocă în mod repetat insuficiența protecției a speciilor demne în mod special de protecție, însă, aproape în niciun caz, nu furnizează o motivare expresă. În orice caz, enumerarea – care se regăsește în privința tuturor comunităților autonome – a speciilor avute în vedere și menționarea parțială a habitatelor în cauză (stepe, zone umede sau munți) nu este suficientă pentru a stabili în mod concludent o protecție insuficientă. Singura motivare implicită a acestei obiecții se găsește în IBA 98, care menționează situri încă neclasificate care sunt cele mai adecvate pentru conservarea acestor specii. În consecință, această obiecție nu conține niciun argument nou în raport cu

26 — Convenția din 2 februarie 1971, UNTS, vol. 996, p. 245.

invocarea IBA 98, ci se limitează numai la demonstrarea forței probante a acestui inventar cu privire la constatarea unei desemnări insuficiente. Prin urmare, nu este necesar să se analizeze în mod separat această argumentare.

34. În ceea ce privește așa-numitele „zone Ramsar”, în cuprinsul acțiunii, Comisia menționează două situri în Andaluzia și unul în Galicia, care nu erau încă clasificate ca APS la data de referință. Întrucât Regatul Spaniei nu contestă acest punct, acesta este considerat ca admis.

35. În consecință, analiza se poate limita la valoarea probantă a IBA 98.

36. Comisia arată că, dintre toate sursele disponibile, IBA 98 este cea mai documentată și cea mai exactă sursă de referință pentru determinarea celor mai adecvate situri pentru conservarea și în special pentru supraviețuirea și reproducerea speciilor importante. Potrivit Comisiei, acest inventar este bazat pe criteriile ornitologice echilibrate, care permit să se indice care sunt locurile cele mai adecvate pentru a asigura conservarea tuturor speciilor menționate în anexa I și a altor specii migratoare, și enumeră ariile de protecție a păsărilor care trebuie clasificate cu prioritate în Spania.

37. Compararea datelor din IBA 98 și APS pentru păsări desemnate de către Regatul Spaniei ar demonstra, atât în ceea ce privește ansamblul teritoriului național spaniol, cât și în cazul unei cercetări divizate în funcție de diferitele comunități autonome, că siturile clasificate ca APS se situează, ca număr și suprafață, sub limita siturilor care, potrivit cunoștințelor științifice, sunt cele mai adecvate pentru a asigura o conservare adecvată a păsărilor avute în vedere la articolul 4 din directivă.

38. Regatul Spaniei se opune, în principiu, recurgerii la IBA 98 pentru motivul că desemnarea unei rețele de APS trebuie să se întemeieze pe informațiile de care dispun autoritățile competente. Or, în opinia Regatului Spaniei, IBA 98 nu poate reprezenta o astfel de referință.

39. Această teză nu este decât în mod parțial exactă. Statele membre sunt în mod exclusiv răspunzătoare pentru desemnarea APS. Acestea nu pot să se sustragă răspunderii lor prin simpla preluare și transpunere a concluziilor altor autorități, inclusiv a concluziilor organizațiilor de protecție a păsărilor. Dimpotrivă, fiecare desemnare presupune că, potrivit convingerii autorităților competente, bazate pe cele mai bune date științifice disponibile²⁷, situl în cauză este

27 — A se vedea hotărârea din 17 ianuarie 1991, Comisia/Italia (C-157/89, Rec., p. I-57, punctul 15, denumită în continuare „Perioade de vânatoare”), și hotărârea din 8 iunie 2006, WWF Italia și alții (C-60/05, Rec., p. I-5083, punctul 27).

unul dintre cele mai adecvate situri pentru conservarea păsărilor.

40. Totuși, din aceasta nu rezultă că obligația de desemnare nu există atât timp cât autoritățile competente nu au verificat și nu au examinat, în ansamblu, noi cunoștințe științifice. Dimpotrivă, trebuie să se amintească faptul că obligația de desemnare există deja de la expirarea termenului de transpunere a Directivei păsări, și anume, în cazul Regatului Spaniei, de la 1 ianuarie 1986²⁸. Obligația de desemnare nu este limitată nici de stadiul cunoștințelor științifice la o anumită dată²⁹.

41. Această obligație este însoțită de o altă obligație, și anume aceea de a identifica cele mai adecvate teritorii. Articolul 10 din Directiva păsări coroborat cu anexa V la aceasta impune astfel statelor membre să sprijine cercetările și lucrările necesare. În consecință, Regatul Spaniei ar fi trebuit să realizeze el însuși, încă înainte de anul 1986, o inventariere științifică completă a prezenței păsărilor pe teritoriul său și să desemneze APS rezultate din această inventariere. Dacă această obligație ar fi fost îndeplinită în totalitate, fie IBA 98 ar conține numai APS,

fie Regatul Spaniei ar putea să respingă cu ușurință toate cerințele suplimentare cu privire la desemnarea de APS. Obligații noi de desemnare ar putea să ia naștere numai în cazul unei modificări cu privire la prezența păsărilor ceea ce, în speță, nu susține niciuna dintre părți.

42. Acest context explică importanța inventarului IBA 98 pentru prezentul litigiu. Chiar în opinia Comisiei, acesta nu descrie în mod definitiv și absolut rețeaua de APS care trebuie desemnate. Comisia nu se așteaptă ca Regatul Spaniei să clasifice în totalitate, ca APS, *fiecare* teritoriu în parte enumerat în inventar. În consecință, cu privire la anumite comunități autonome, Comisia a renunțat la obiecția legată de desemnări insuficiente, în pofida faptului că aceste desemnări se situează sub limita IBA 98³⁰ și a acceptat delimitarea, fundamentată științific, de APS în interiorul IBA, deși aceasta se situează, ca suprafață, cu mult sub limita informațiilor din IBA 98³¹. IBA 98 reprezintă, dimpotrivă, numai un indiciu al faptului că desemnările efectuate până în prezent se situează în mod clar sub cerințele minime ale articolului 4 din Directiva păsări.

43. În principiu, este posibil ca un inventar de situri să se utilizeze în acest mod. Cu privire la inventarul mai vechi, IBA 89,

28 — Hotărârea Mlaștinile din Santoña (citată la nota de subsol 15, punctul 11).

29 — Hotărârea din 23 martie 2006, Comisia/Austria (C-209/04, Rec., p. I-2755, punctul 44, denumită în continuare „Lauteracher Ried”).

30 — Punctul 38 din memoriul în replică.

31 — Punctul 183 din acțiune; a se vedea în această privință, în continuare, punctul 94 și următoarele.

Curtea a constatat că, având în vedere valoarea sa științifică și lipsa oricărui element de probă care să urmărească în special să demonstreze că obligațiile prevăzute la articolul 4 alineatele (1) și (2) din Directiva păsări pot fi îndeplinite prin clasificarea, ca APS, a altor situri decât cele care rezultă din inventarul menționat și care ocupă o suprafață totală mai mică decât suprafața ariilor din inventar, acesta din urmă poate fi folosit de către Curte, chiar dacă nu este obligatoriu din punct de vedere juridic pentru statul membru în cauză, ca element de referință care permite să se aprecieze dacă acest stat membru a clasificat ca APS teritorii suficiente ca număr și suprafață în sensul dispozițiilor directivei menționate anterior³².

44. Comisia nu mai invocă acest inventar mai vechi, recunoscut de Curte, ci IBA 98. Comisia estimează că, în prezent, IBA 98 furnizează cele mai bune informații științifice disponibile cu privire la cele mai adecvate situri pentru conservarea păsărilor.

45. Regatul Spaniei ar putea contesta această informație prin prezentarea de date științifice mai bune care să demonstreze că APS desemnate îndeplinesc în totalitate obligațiile prevăzute la articolul 4 din Directiva păsări³³. Se pare că, pentru acele comunități autonome care nu mai fac obiectul prezentei

proceduri, s-a furnizat o astfel de probă care a convins Comisia. Pe de altă parte, în ceea ce privește alte comunități autonome, Regatul Spaniei declară că există sau sunt în curs de elaborare date corespunzătoare. Cu toate acestea, afirmația nu este însă, în general³⁴, suficient de argumentată, încât Curtea să poată examina dacă, în această privință, IBA 98 trebuie înlăturat.

46. În ceea ce privește prezentul litigiu, Regatul Spaniei urmărește, dimpotrivă, o altă strategie. Acesta se străduiește să pună la îndoială de la bun început valoarea științifică a inventarului IBA 98 în scopul de a împiedica utilizarea acestuia ca mijloc de probă pentru demonstrarea unei desemnări insuficiente. În acest scop, Regatul Spaniei expune o serie de critici de principiu, contestă calitatea datelor utilizate și critică, în final, câteva dintre criteriile pentru desemnarea celor mai adecvate situri pentru conservarea păsărilor.

1. Cu privire la critica de principiu a IBA 98

47. Mai întâi, guvernul spaniol expune câteva critici de principiu față de IBA 98.

32 — Hotărârile Comisia/Tările de Jos (citată la nota de subsol 3, punctele 68-70) și Comisia/Italia (citată la nota de subsol 6, punctul 18).

33 — A se vedea hotărârile Comisia/Tările de Jos (citată la nota de subsol 3, punctul 66) și Comisia/Italia (citată la nota de subsol 6, punctul 18), ambele raportându-se la IBA 89, precum și concluziile avocatului general Léger prezentate în cauza Comisia/Finlanda (C-240/00, Rec., p. I-2187, punctul 42).

34 — Numai pentru Comunitatea Autonomă Catalonia și pentru Canare există un început de argumentare științifică substanțială; a se vedea în această privință punctele 106, 126 și următoarele.

Potrivit acestuia, acest inventar are o calitate total diferită față de cea a IBA 89, care a fost elaborat, la cererea Comisiei, de către Consiliul Internațional pentru Protecția Păsărilor, în timp ce IBA 98 a fost elaborat numai de către SEO/BirdLife, o organizație spaniolă de protecție a păsărilor. BirdLife International, organizația care a succedat Consiliului Internațional pentru Protecția Păsărilor, nu și-a asumat în mod expres răspunderea pentru conținutul IBA 98.

48. Ar fi inexplicabil cum, la numai nouă ani după IBA 89, IBA 98 a putut să înglobeze 16 milioane de hectare în loc de 9,5 milioane de hectare. Or, în opinia Comisiei și a Curții, IBA 89 a fost deja riguros, precis și exhaustiv. Se pare că, ulterior hotărârii Comisia/Țările de Jos³⁵, SEO/BirdLife ar fi avut intenția de a mări unilateral numărul și suprafața siturilor importante din punct de vedere ornitologic pentru a furniza argumente în sprijinul unei proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor. Guvernul spaniol amintește că IBA 98 a fost publicat la începutul anului 1999 și că prezenta procedură a fost introdusă deja un an mai târziu.

49. Totuși, după cum subliniază Comisia în mod întemeiat, IBA 98 a fost elaborat de către aceeași organizație care a stabilit partea spaniolă din IBA 89: SEO/BirdLife. Într-adevăr, IBA 98 conține încă rezerva potrivit căreia BirdLife International, federația inter-

națională care regroupează organizațiile de protecție a păsărilor, nu își asumă răspunderea, însă, de atunci, această organizație a preluat IBA 98 în IBA 2000, inventarul european al siturilor importante pentru protecția păsărilor, întocmit sub răspunderea sa³⁶.

50. SEO/BirdLife este o autoritate recunoscută în problemele de ornitologie care privesc Spania. Regatul Spaniei admite aceasta în mod expres. Misiunile de experți menționate de Comisie, încredințate de autoritățile spaniole acestei organizații, participarea unor organisme statale spaniole la IBA 98³⁷, precum și desemnările suplimentare efectuate pe baza IBA 98 în anumite comunități autonome ale Spaniei confirmă autoritatea științifică a SEO/BirdLife. În sfârșit, într-o hotărâre recentă, Curtea s-a întemeiat de asemenea în mod expres pe un raport al SEO/BirdLife cu privire la vânătoarea de sturzi³⁸.

51. De asemenea, în ceea ce privește metoda folosită și participarea Comisiei, noul inventar corespunde în mare parte celui care l-a

36 — Heath, M. F. și Evans, M. I., *Important Bird Areas in Europe. Priority sites for conservation. Volume 2: Southern Europe*, BirdLife Conservation Series Nr. 8, Band II, Cambridge (2000), p. 515 și următoarele.

37 — A se vedea lista, p. 14 din IBA 98.

38 — Hotărârea din 9 decembrie 2004, Comisia/Spania (C-79/03, Rec., p. I-11619, punctul 19).

35 — Citată la nota de subsol 3.

precedat. La fel ca predecesorul său IBA 89, inventarul IBA 98 este rezultatul aplicării unei serii de criterii ornitologice în scopul identificării celor mai adecvate situri pentru inventarierea prezenței păsărilor.

52. În ceea ce privește criteriile pentru selectarea siturilor, IBA 89 și IBA 98 sunt în cea mai mare parte concordante³⁹. Participarea Comisiei la IBA 89, subliniată de Regatul Spaniei, s-a limitat în principal la supervizarea activității ornitologilor cu privire la criterii. Întrucât aceste criterii continuă să se aplice într-o mare măsură, Comisia își asumă, cel puțin indirect, răspunderea și pentru IBA 98. În schimb, chiar cu ocazia elaborării IBA 89, Comisia a putut supraveghea inventarierea datelor numai în mică măsură, din moment ce aceasta nu putea să verifice existența și importanța fiecărei prezențe de păsări inventariate. Prin urmare, nici din acest punct de vedere nu există nicio diferență semnificativă între IBA 89 și IBA 98.

53. În rest, obiecțiile de principiu ale guvernului spaniol față de IBA 98 constituie simple supoziții – aproape suspiciuni – și nu sunt, așadar, de natură, în mod distinct, să pună sub semnul întrebării autoritatea inventarului. Este plauzibil ca multiplicarea cunoștințelor științifice cu privire la prezența păsărilor să permită identificarea de situri noi care sunt cele mai adecvate pentru

conservarea păsărilor. De asemenea, pentru o organizație care se ocupă de protecția păsărilor, cum este SEO/BirdLife, actualizarea și completarea inventarului siturilor importante, după ce Curtea a recunoscut valoarea acestuia ca mijloc de probă pentru o desemnare insuficientă de APS, constituie o strategie logică. O strategie asemănătoare a urmărit și BirdLife International în colaborare cu partenerii săi din țările Europei, de vreme ce, în anul 2000, a fost publicat un nou inventar european⁴⁰.

54. În sfârșit, obiecția Regatului Spaniei potrivit căreia acesta a avut deja o contribuție disproporționat de importantă la APS desemnate în Comunitate nu poate fi primită. Este corect că suprafața acoperită de APS, situată în Spania, era cea mai importantă în momentul introducerii acțiunii: astfel, Regatul Spaniei avea în acel moment 35 % din suprafețele clasificate ca APS din Comunitate, în condițiile în care dispunea numai de 16 % din teritoriul comunitar.

55. Acest argument este totuși lipsit de valoare juridică. Articolul 4 din Directiva păsări nu impune ca fiecare stat membru să desemneze APS în funcție de mărimea sa, ci ca statele membre să desemneze cele mai adecvate situri. Potrivit situației lor geografice și biologice, statele membre dispun de astfel de situri într-o proporție variabilă. Astfel, între timp, Republica Slovenia și Republica Slovacă au clasificat cote-părți

39 — A se vedea, mai jos, punctul 70 și următoarele.

40 — IBA 2000, citat la nota de subsol 36.

mult mai importante din teritoriul lor ca APS⁴¹. Dacă un stat membru ar trebui ca, prin desemnarea de APS, să contribuie într-o proporție disproporționat de importantă la alcătuirea rețelei Natura 2000, Comunitatea ar fi obligată în mod corespunzător, în virtutea principiului loialității comunitare, să ia în considerare acel stat membru în mai mare măsură în cadrul sprijinului comunitar al rețelei⁴².

56. Prin urmare, obiecțiile de principiu ale Regatului Spaniei față de IBA 98 nu pot să pună la îndoială calitatea științifică a acestui inventar. În principiu, inventarului mai nou trebuie să i se recunoască, datorită originii sale, o valoare științifică comparabilă cu cea a instrumentului care l-a precedat.

2. Cu privire la datele utilizate

57. Alte obiecții ale Regatului Spaniei se raportează la calitatea intrinsecă a IBA 98.

41 — Potrivit barometrului Natura al Comisiei, versiunea iunie 2006 (citată la nota de subsol 12), 23 % din teritoriul sloven și 25,2 % din teritoriul slovac.

42 — Desigur, regimul financiar prevăzut la articolul 8 din Directiva habitate nu privește APS în sensul Directivei păsări; totuși, al șaselea program comunitar de acțiune pentru mediu califică drept acțiune prioritară „crearea rețelei Natura 2000 și punerea în aplicare a măsurilor și a instrumentelor tehnice și financiare necesare pentru aplicarea în întregime a acestora și pentru protejarea, în afara zonelor cuprinse în Natura 2000, a speciilor protejate prin directivele privind habitatele și cele privind păsările” [articolul 6 alineatul (2) litera (a) a șaptea liniuță din Decizia nr. 1600/2002/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iulie 2002 de stabilire a celui de al șaselea program comunitar de acțiune pentru mediu (JO L 242, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 8, p. 247)].

Acestea necesită o discuție cu privire la datele din acest inventar și la calitatea care rezultă din aceste date.

58. Regatul Spaniei contestă inventarul pentru motivul că nu conține surse pentru evaluarea diferitelor situri enumerate. Potrivit acestuia, informațiile pe care se întemeiază și întinderea siturilor nu poate fi, așadar, verificată. În această privință, guvernul spaniol nu ține seama de faptul că inventarierea de date științifice efectuate la fața locului, în diferitele IBA, sunt în măsură să verifice în orice moment prezența păsărilor și suprafețele reținute. De altfel, chiar și în cazul inventarului mai vechi, IBA 89, situația nu era mai bună în ceea ce privește sursele. Aceasta nu a împiedicat Curtea să recunoască acest inventar.

59. Regatul Spaniei invocă de asemenea faptul că SEO/BirdLife a refuzat să acorde comunităților autonome, competente în mod exclusiv pentru desemnarea de APS, un acces nelimitat la baza sa de date a IBA. Potrivit acestuia, această bază de date poate conține informații diferite pentru fiecare IBA, nepreluate în inventar, în special trimiteri la literatură și informații cu privire la calitatea datelor referitoare la delimitarea siturilor⁴³.

43 — IBA 98, p. 363 și următoarele.

60. Nu se știe dacă, pentru IBA 89, existau instrumente asemănătoare care să faciliteze statelor membre desemnarea de APS. În cazul în care situația s-a schimbat în prezent, este foarte regretabil ca autoritățile competente să nu poată avea acces la aceste instrumente. Astfel, se creează impresia că SEO/BirdLife nu susține cu toate forțele sale propriul obiectiv, și anume o desemnare completă de APS. Trebuie totuși să se observe, în același timp, că SEO/BirdLife nu a refuzat decât accesul neîngrădit la baza de date, însă se pare că este pregătită să negocieze asupra condițiilor de acces.

61. În orice caz, refuzul accesului nu pune în discuție calitatea științifică a inventarului publicat. Într-adevăr, inventarul nu se limitează să evalueze literatura citată în această bază de date, ci se întemeiază în mod cu totul esențial pe observații și pe experiențe, de altfel nepublicate, efectuate de grupuri locale ale SEO/BirdLife, de administrații regionale, de biologi, de grupuri pentru protecția naturii, de ornitologi, de cercetători, de naturaliști, de profesori universitari, de reprezentanți ai administrației pădurilor și de către alții⁴⁴. Informațiile relevante pentru alegerea IBA sunt, așadar, conținute în publicație, în timp ce trimiterile la literatură, cuprinse în baza de date, sunt de o importanță mai redusă pentru identificarea acestor IBA.

62. Prin urmare, ar fi utilă identificarea persoanelor responsabile cu inventarul datelor din diferitele IBA. Acestea ar putea, pe baza cunoștințelor lor în domeniu, să ajute autoritățile competente să delimiteze și să desemneze o APS. În cursul procedurii orale, Comisia a subliniat totuși, în mod întemeiat, că aceste persoane au dreptul la un tratament confidențial din partea SEO/BirdLife dacă ele se află în situația de a se teme de represalii din cauza angajamentului lor în favoarea desemnării de APS. Aceasta nu este exclus în special atunci când aceste persoane lucrează pentru autorități care au o atitudine nefavorabilă față de desemnarea de APS. În cazul unor IBA în litigiu, pot surveni probleme, de asemenea la nivel local.

63. De asemenea, guvernul spaniol nu poate să opună acțiunii o încălcare a dreptului la apărare cu privire la informațiile conținute în baza de date. Într-adevăr, acțiunea nu se întemeiază pe aceste informații, ci numai pe inventarul IBA 98, astfel cum a fost publicat.

64. În plus, Regatul Spaniei nu poate să invoce lipsa unui sprijin din partea Comisiei. Într-adevăr, Comisia este obligată să sprijine statele membre, în măsura posibilului, în desemnarea APS, dar aceasta nu îi permite totuși să pună la dispoziția lor informații care sunt proprietatea unor persoane private. Or, exact acesta este cazul în privința acestei baze de date.

44 — IBA 98, p. 39.

65. În orice caz, independent de întinderea acestui refuz de acces, nimic nu împiedică guvernul spaniol să ia măsurile necesare pentru a-și îndeplini în mod complet obligația de desemnare. Dimpotrivă, SEO/BirdLife a facilitat în mod considerabil desemnările suplimentare prin publicarea inventarului. Autoritățile spaniole nu trebuie, așadar, să cerceteze întreg teritoriul național, ci se pot concentra asupra IBA.

66. Pe de altă parte, guvernul spaniol pune la îndoială calitatea datelor utilizate. SEO/BirdLife apreciază că datele au o calitate ridicată, în proporție de 38 %, medie, în proporție de 44 %, și scăzută, în proporție de 18 %⁴⁵. Pentru fiecare element de protecție ornitologică al diferitelor situri, IBA 98 clasifică această calitate a datelor în categoriile A, B, C și U. U semnifică „necunoscut”, C corespunde informațiilor reduse din punctul de vedere al calității, B corespunde informațiilor incomplete și numai categoria A conține informații exacte⁴⁶.

67. Regatul Spaniei apreciază că numai informațiile din categoria A pot fi luate în considerare în cadrul procedurii în constatarea neîndeplinirii obligațiilor. Cu toate acestea, obiecția tinde în final să susțină faptul că Regatul Spaniei poate persista în inacțiune până când Comisia sau organizații private analizează prezența păsărilor pe întregul teritoriu național, în mod sistematic

și la cel mai înalt nivel științific. Or, în temeiul Directivei păsări, această obligație revine Regatului Spaniei. Prin urmare, atât timp cât nu există informații mai bune, informațiile de calitate medie sau scăzută pot, de asemenea, să servească și ele drept indiciu al existenței siturilor care sunt cele mai adecvate pentru conservarea păsărilor.

68. În consecință, obiecțiile guvernului spaniol cu privire la calitatea datelor IBA 98 trebuie să fie, de asemenea, respinse.

3. Cu privire la criteriile pentru definirea celor mai adecvate situri pentru conservarea păsărilor

69. În sfârșit, guvernul spaniol contestă câteva dintre criteriile reținute pentru definirea celor mai adecvate situri pentru conservarea păsărilor, precum și aplicarea acestora de către SEO/BirdLife.

70. Criteriile sunt descrise în inventarele IBA 98 și IBA 2000⁴⁷. Inventarele IBA

45 — IBA 98, p. 43, figura 5.

46 — IBA 98, p. 364 și următoarele.

47 — În IBA 2000, volumul 2, p. 776 și următoarele, sunt descrise criteriile care stau la baza IBA 89, prin raportare la criteriile utilizate pentru noile inventare; a se vedea de asemenea IBA 98, p. 368.

găzduiesc, în general, un număr semnificativ de exemplare dintr-o specie amenințată la nivel global (C.1)⁴⁸ sau cel puțin 1 % din populația totală relevantă a unei specii amenințate în Uniunea Europeană, și anume una dintre speciile menționate în anexa I la Directiva păsări (C.2)⁴⁹ sau orice altă specie de păsări migratoare (C.3)⁵⁰. Inventarele IBA adăpostesc, de asemenea, mari grupuri de peste 20 000 de păsări de apă sau de peste 10 000 de cupluri de păsări de mare (C.4), precum și situri de trecători prin care zboară în mod regulat peste 5 000 de berze, respectiv peste 3 000 de păsări de pradă (C.5)⁵¹. În sfârșit, potrivit criteriului C.6, cele mai importante cinci situri pentru speciile din anexa I trebuie să fie considerate ca fiind situl cel mai important din punct de vedere ornitologic din regiunea europeană în cauză (așa-numitul criteriu „top 5”)⁵². Criteriul C.7 privește APS desemnate sau situri selectate pentru o clasificare, care au fost alese în temeiul altor criterii.

71. În plus, BirdLife se întemeiază pe principii generale pentru a delimita siturile. Un inventar IBA fie se distinge în mod clar de mediul său – este vorba deja despre un sit delimitat în scopul protecției naturii –, fie îndeplinește, în mod distinct sau în legătură

cu alte IBA, toate cerințele speciilor în cauză în momentul în care sunt prezente⁵³.

72. Întrucât criteriile IBA 89 și IBA 98 sunt în mare parte concordante în ceea ce privește definiția celor mai adecvate situri pentru conservarea păsărilor, Curtea le-a recunoscut deja în principiu, constatând, pentru inventarul mai vechi IBA 89, că acesta era (la data relevantă pentru fiecare procedură) *singurul* document care conținea mijloace de probă științifice pentru a se aprecia dacă statul pârât își îndeplinise obligația de clasificare a celor mai adecvate teritorii, ca număr și suprafață, ca APS pentru conservarea speciilor protejate⁵⁴.

73. Nimic nu împiedică totuși statele membre să stabilească ele însele criterii pentru identificarea celor mai adecvate situri pentru conservarea păsărilor și să desemneze APS proprii pe această bază⁵⁵. Aceste criterii trebuie totuși să fie cel puțin echivalente, din punct de vedere ornitologic, cu criteriile IBA.

48 — Acest criteriu corespunde criteriului nr. 5 din IBA 89.

49 — Acest criteriu corespunde criteriului nr. 1 din IBA 89.

50 — Acest criteriu nu are un criteriu corespondent în IBA 89.

51 — Criteriile C.4 și C.5 dezvoltă criteriul nr. 9 din IBA 89. Acesta îngloba punctele de popas pentru mai mult de 20 000 de păsări de mare sau pentru mai mult de 5 000 de păsări de pradă.

52 — Criteriul C.6 nu era menționat expres în lista de criterii din IBA 89, ci în explicațiile care îl însoțeau [a se vedea anexa 7, p. 2, la cererea introductivă din cauza Comisia/Tările de Jos (C-3/96) și anexa 16 la cererea introductivă din cauza Comisia/Italia (hotărârea din 20 martie 2003, C-378/01)]. Acest criteriu a fost ulterior dezvoltat și aplicat în cadrul proiectului de biotop CORINE.

53 — IBA 2000, p. 13.

54 — Hotărârile Comisia/Tările de Jos (citată la nota de subsol 3, punctul 69) și Comisia/Italia (citată la nota de subsol 6, punctul 18).

55 — A se vedea trimiterile citate la nota de subsol 33.

74. Regatul Spaniei nu a stabilit totuși propriile criterii și se opune aplicării criteriilor de selectare C.1 și C.6 în cadrul IBA 98, precum și delimitării numeroaselor situri identificate.

77. Pentru speciile care sunt amenințate la nivel mondial, în scopul de a contracara această amenințare, BirdLife International utilizează valori limită în mod clar mai reduse, de exemplu cea de 30 de exemplare pentru dropie, menționată de Regatul Spaniei⁵⁶. Or, după cum subliniază Comisia, SEO/BirdLife a stabilit pragul IBA 98 la un nivel *mai ridicat* decât BirdLife International pentru inventarul european, având în vedere prezența relativ mai importantă a acestei specii în Spania.

a) Cu privire la criteriul C.1

75. Regatul Spaniei apreciază că, în anumite cazuri, contrar definiției criteriului C.1, SEO/BirdLife a selectat situri care adăpostesc în mod clar mai puțin de 1 % din populația de reproducere a speciilor protejate. Aceasta ar fi valabil în special pentru dropie. Regatul Spaniei ar adăposti aproximativ 23 000 de exemplare; în consecință, valoarea minimă se situează la 230 de exemplare. Or, SEO/BirdLife ar utiliza o valoare minimă de 50 de exemplare.

78. În rest, acest criteriu nu a mai fost înăsprit, ci, dimpotrivă, a fost atenuat în raport cu inventarul IBA 89 recunoscut de către Curte. Criteriul nr. 5 al IBA 89 mai privea și toate ariile de creștere ale speciilor rare sau amenințate.

79. În consecință, această obiecție a Regatului Spaniei trebuie respinsă.

b) Cu privire la criteriul C.6

76. Prin această critică, guvernul spaniol nu ia în considerare definiția acestui criteriu. În ceea ce privește speciile amenințate la nivel global, este suficient ca situl în cauză să adăpostească un număr *semnificativ* de exemplare. Acest număr semnificativ poate fi sensibil inferior pragului de 1 % prevăzut de criteriul C.2, și anume pentru speciile care nu sunt amenințate decât în Uniunea Europeană, dar nu la nivel global.

80. Regatul Spaniei critică, în plus, aplicarea criteriului C.6, și anume a așa-numitului criteriu „top 5”. Potrivit acestui criteriu, cele mai bune cinci situri ale fiecărei regiuni sunt

⁵⁶ – IBA 2000, p. 13.

considerate, pentru fiecare specie, ca fiind cele mai adecvate pentru conservarea păsărilor. În interiorul fiecărui stat membru, regiunile sunt delimitate conform nomenclaturii unităților teritoriale statistice (NUTS) stabilite de Eurostat. BirdLife a selectat, în mai multe state membre, niveluri diferite ale acestei nomenclaturi în scopul de a obține regiuni europene de talie comparabilă⁵⁷. În Spania a fost ales nivelul 2, care corespunde comunităților autonome și care a condus astfel la o repartitie în 17 regiuni.

81. Regatul Spaniei refuză să recunoască aceste comunități autonome ca regiuni europene în sensul criteriului respectiv. Potrivit Regatului Spaniei, comunitățile autonome nu sunt delimitate în funcție de criterii ornitologice, ci constituie circumscripții administrative. Astfel, există 17 regiuni de acest gen în Spania, 20 în Italia și 95 în Franța⁵⁸. Regatul Spaniei apreciază că, dimpotrivă, trebuie să se întemeieze pe „regiunile biogeografice” care sunt utilizate în cadrul Directivei habitate.

82. În sensul Directivei habitate, ansamblul teritoriului Comunității este împărțit în

57 — IBA 2000, volumul 2, p. 18. Astfel, de la p. 778 rezultă că, pentru Regatul Belgiei, Republica Elenă și Irlanda, a fost selectat un nivel superior celui din IBA 89, ceea ce a avut ca efect reducerea numărului de regiuni.

58 — Guvernul spaniol se înșală asupra acestui punct: potrivit IBA 2000, volumul 2, p. 778, pentru Republica Franceză s-a utilizat de asemenea al doilea nivel al NUTS, care conține 22 de regiuni.

regiuni biogeografice, în prezent în număr de șapte: regiunea continentală, regiunea mediteraneană, regiunea alpină, regiunea atlantică, regiunea macaroneziană, regiunea boreală și regiunea panonică. În Spania, se găsesc părți din patru dintre aceste regiuni, și anume părți din regiunile biogeografice atlantică, mediteraneană, alpină și macaroneziană.

83. Dacă numai părțile spaniole ale regiunilor biogeografice ar fi recunoscute ca „regiuni europene” în sensul criteriului C.6, numărul siturilor corespunzătoare acestui criteriu ar fi mult mai scăzut. În loc de un număr maxim de 85 cele mai potrivite situri pentru fiecare specie protejată, în Spania ar exista numai maximum 20 cele mai potrivite situri pentru fiecare dintre aceste specii.

84. Această obiecție a Regatului Spaniei nu poate fi respinsă din start. În acest context, este irelevant argumentul Comisiei, potrivit căruia, până în prezent, Regatul Spaniei a insistat întotdeauna ca îndeplinirea obligației de desemnare să fie apreciată separat la nivelul comunităților autonome, care sunt exclusiv competente în această privință. Într-adevăr, competențele comunităților autonome nu pot fi determinante pentru definirea siturilor care trebuie clasificate. După cum se știe, selectarea acestor situri trebuie să se întemeieze pe criterii științifice⁵⁹.

59 — A se vedea trimiterile de la nota de subsol 15.

85. Un alt argument al Comisiei privește în mod clar într-o mai mare măsură ornitologia, fără a fi totuși decisiv: regiunile biogeografice din Directiva habitate nu sunt determinate de populațiile de păsări, ci în principal de repartitia tipurilor de habitat. Nu ar fi posibil nici să se facă o comparație între păsările și speciile și tipurile de habitat protejate prin Directiva habitate. Or, chiar dacă regiunile biogeografice nu privesc în mod specific conservarea păsărilor, ele au, fără îndoială, o legătură mult mai strânsă cu aceasta decât împărțirile teritoriale, administrative și statistice.

86. BirdLife International admite ea însăși că luarea în considerare a zonelor NUTS nu este ideală în scopuri ornitologice, dat fiind că numeroase specii de păsări preferă regiunile mai puțin populate. Or, NUTS se întemeiază pe populație. Atunci când densitatea populației este mai mică, regiunile sunt mai mari. Potrivit BirdLife International, în scopul de a garanta echivalența regiunilor, pentru fiecare stat membru au fost, așadar, alese niveluri diferite de NUTS.

87. Această motivare evidențiază valoarea reală a referinței făcute la NUTS, care nu are un impact din punct de vedere ornitologic. În acest mod, se obține o valoare de referință comparabilă în toate statele membre pentru aplicarea criteriului top 5. Aceasta garantează, la rândul său, o repartizare aproape uniformă a APS în Comunitate. O astfel de repartizare este o condiție pentru ca APS să

nu se concentreze în anumite sectoare, ci să constituie împreună o rețea unitară care să acopere Comunitatea într-un mod mai mult sau mai puțin uniform.

88. Această acoperire uniformă se impune în special din rațiuni ornitologice, pentru că aceasta garantează protecția speciilor în ansamblul ariilor lor de extindere. Importanța repartizării geografice a speciilor rezultă din definiția stadiului de conservare a speciilor prevăzută la articolul 1 litera (i) din Directiva habitate. Stadiul de conservare desemnează efectul unui ansamblu de factori care, acționând asupra speciei, pot să afecteze *aria de extindere* naturală pe termen lung și importanța populației acesteia. Această definiție nu este într-adevăr direct aplicabilă Directivei păsări, dar ilustrează consensul științific ce trebuie să prevaleze și în cadrul selectării siturilor în sensul acestei directive, care trebuie să fie întemeiată pe criteriile ornitologice.

89. Dacă, în schimb, s-ar alege regiuni mai mari ca valoare de referință, de exemplu, regiunile biogeografice propuse de Regatul Spaniei, s-ar obține un număr inferior de APS pentru un număr identic de situri care trebuie selectate pentru fiecare regiune. Rețeaua ar fi, așadar, mai puțin densă. În plus, ar exista riscul ca aceste APS să fie repartizate în mod mai puțin uniform decât pe baza unor regiuni mai mici. Acest risc ar exista, de asemenea, dacă, pentru regiunile mai mari, numărul siturilor care trebuie

selectate ar fi mărit. Într-adevăr, în niciunul dintre cele două cazuri, nu s-ar putea exclude faptul ca cele mai potrivite situri să se concentreze în anumite sectoare și ca alte sectoare, care ar putea oferi, fiecare în parte, cinci noi situri în calitate de regiune autonomă, să nu fie avute în vedere.

90. În consecință, în cazul în care s-ar intenționa utilizarea, în locul NUTS, a altor regiuni de referință, criteriul care ar rezulta ar trebui conceput în așa fel, încât rezultatul să fie o rețea de APS la fel de fin integrată. O astfel de împărțire a teritoriului spaniol pe o bază ornitologică ar putea fi în mod cert realizată cu efortul științific necesar și apoi utilizată pentru identificarea APS⁶⁰. Cu toate acestea, Regatul Spaniei nu a întreprins acest efort, ci numai s-a limitat să invoce regiunile biogeografice care nu constituie o bază comparabilă cu comunitățile autonome pentru realizarea unei rețele uniforme.

91. Prin urmare, nici în ceea ce privește criteriul C.6, Regatul Spaniei nu a demonstrat că inventarul IBA 98 nu constituie cel mai bun document științific pentru identificarea celor mai adecvate situri pentru conservarea păsărilor.

60 — Astfel, în Germania, se utilizează, pentru identificarea propunerilor de situri în cadrul Directivei habitate, așa-numitele „entități principale de teritoriu natural” ca subdiviziuni ale părților germane din regiunile biogeografice.

c) Cu privire la delimitarea IBA

92. În sfârșit, Regatul Spaniei este nemulțumit de delimitarea IBA. Aceasta ar fi în mod frecvent eronată, pentru că înglobează teritorii în mod evident neadecvate, de exemplu, zonele urbane. În plus, s-ar fi obținut IBA prea mari, în medie mult mai mari decât în alte state membre.

93. La fel ca și selectarea ariilor de protecție pentru păsări, delimitarea acestora trebuie să se întemeieze pe criteriile ornitologice conținute în articolul 4 alineatele (1) și (2) din Directiva păsări⁶¹. Regatul Spaniei critică delimitarea IBA, dar nu și criteriile utilizate pentru această delimitare. Prin urmare, acesta se opune numai aplicării lor, precum și datelor utilizate în acest scop. Totuși, afirmațiile globale, de exemplu, cu privire la zonele urbane, nu sunt suficiente pentru a permite o examinare concretă a acestor critici. În anumite cazuri, anumite specii sunt dependente de astfel de habitate. Astfel, nu se contestă că, în ceea ce privește coloniile de vinderel mic (*Falco naumanni*), amenințat la nivel mondial, acestea își fac cuib și în interiorul unor zone urbane.

94. Regatul Spaniei subliniază totuși, în mod întemeiat, că, în ceea ce privește IBA care nu

61 — Hotărârea Lappel Bank (citată la nota de subsol 15, punctul 26) și hotărârea din 13 iulie 2006, Comisia/Portugalia (C-191/05, Rec., p. I-6853, punctul 10, denumită în continuare „Moura, Mourão, Barrancos”).

sunt decât parțial acoperite de APS, Comisia își contrazice propriile argumente prezentate în legătură cu alt aspect al acțiunii⁶². Comisia arată că a acceptat argumentele științifice ale Comunităților Autonome Catalonia, Valencia, Galicia și Castilla La Mancha, potrivit cărora delimitarea APS din aceste comunități autonome era susceptibilă, pentru *fiecare* („cada una”) dintre propriile IBA, să garanteze respectarea Directivei păsări. Comisia menționează acest argument al Regatului Spaniei în memoriul său în replică⁶³, dar nu explică această contradicție nici în această replică, nici în răspunsul la întrebare în cursul procedurii orale.

95. Această expunere a motivelor acțiunii nu îndeplinește cerințele articolului 38 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură. Expunerea motivelor acțiunii, necesară potrivit acestei dispoziții, trebuie să fie suficient de clară și de precisă pentru a permite părții pârâte să își pregătească apărarea și Curții să își exercite controlul. Prin urmare, elementele esențiale de fapt și de drept pe care se întemeiază o acțiune trebuie să rezulte în mod coerent și inteligibil din însuși textul cererii introductive⁶⁴. Or, în ceea ce privește APS din interiorul IBA în comunitățile autonome mai sus menționate, nu se știe exact, având în vedere această contradicție din cererea introductivă, dacă obiecția este

invocată în mod efectiv de către Comisie. Aceasta face imposibilă atât o apărare corespunzătoare, cât și o apreciere de către Curte.

96. Cu privire la acest punct, acțiunea este, așadar, inadmisibilă. Acest viciu afectează APS desemnate în Comunitățile Autonome Castilia La Mancha, Catalonia, Valencia și Galicia și comunicate Comisiei la data introducerii acțiunii.

97. Prin urmare, este necesar să se continue examinarea obiecției potrivit căreia anumite situri nu au fost clasificate ca APS decât pentru o suprafață prea redusă numai în ceea ce privește Andaluzia, Baleare și Canare.

D — Cu privire la diferitele comunități autonome

62 — Punctul 183 din cererea introductivă.

63 — Punctul 33 din memoriul în replică.

64 — Hotărârea din 9 ianuarie 2003, Italia/Comisia (C-178/00, Rec., p. I-303, punctul 6); a se vedea de asemenea concluziile noastre prezentate la 15 decembrie 2005 în cauza privind vânatoarea prin utilizarea unui laț cu mecanism de blocare (Comisia/Spania, C-221/04, citată la nota de subsol 17, punctul 25).

98. Argumentația părților se referă, în sfârșit, la diferitele comunități autonome. Aceasta trebuie să fie examinată cu privire la fiecare dintre aceste regiuni.

1. Cu privire la Andaluzia

99. Pe baza unei comparații între IBA 98 și desemnările din Andaluzia, Comisia arată că, în momentul expirării termenului stabilit în avizul motivat, 37 IBA din 60 nu erau deloc acoperite de APS, că cele 22 APS desemnate nu concordau decât parțial cu 23 IBA și că diferite specii nu erau acoperite decât insuficient, în special acvila iberică (*Aquila adalberti*), barza neagră (*Ciconia nigra*), lișița crestată (*Fulica cristata*), rața porumbacă (*Marmaronetta angustirostris*), vinde-relul mic, găinușa (*Porphyrio porphyrio*), pescărușul lui Audouin (*Larus audouinii*), spurcaciul (*Tetrax tetrax*), dropia (*Otis tarda*), eretele sur (*Circus pygargus*) și acvila porumbacă (*Hieraaetus fasciatus*). Potrivit Comisiei, suprafața clasificată de aproximativ un milion de hectare nu corespunde decât cu aproximativ un sfert din suprafețele acoperite de IBA.

100. Regatul Spaniei nu contestă această obiecție. Aceasta trebuie, așadar, considerată ca admisă. În consecință, acțiunea trebuie admisă în întregime în ceea ce privește Andaluzia.

2. Cu privire la Baleare

101. La data relevantă, în Baleare existau 40 APS desemnate, cu o suprafață de 121 015

hectare. Totuși, cele 20 IBA, cu o suprafață de 131 243 de hectare, nu erau acoperite decât în proporție de 54 %. Comisia a invocat în special obiecția potrivit căreia gaia roșie (*Milvus milvus*) nu era acoperită decât în mod insuficient.

102. Regatul Spaniei susține că siturile identificate în IBA 98 nu erau utilizabile cel puțin din cauza scării de 1:2 500 000 și că, în plus, acestea erau depășite. Regatul Spaniei recunoaște totuși că gaia roșie trebuie să dispună de o acoperire mai mare în APS; în acest scop, în cadrul unui plan de conservare a speciei, Regatul Spaniei a procedat la desemnarea de noi APS și la noua delimitare de APS existente pentru a acoperi 70 % din această specie.

103. Prin urmare, Regatul Spaniei a admis în principiu obiecțiile Comisiei și cu privire la Baleare. Nu este posibil să se aprecieze dacă noile constatări ale autorităților competente pun efectiv în discuție valoarea probantă a IBA 98, dat fiind că acestea nu au fost prezentate Curții.

104. În consecință, acțiunea trebuie să fie admisă în întregime cu privire la Baleare.

3. Cu privire la Canare

105. La data relevantă – ca de altfel și astăzi, fără îndoială – Insulele Canare aveau 28 APS desemnate, cu o suprafață de 211 598 de hectare. Acestea acoperă aproximativ 59,5 % din 65 IBA, cu o suprafață de 133 443 de hectare. 23 IBA nu sunt deloc acoperite, iar o parte din celelalte nu este decât parțial acoperită. Comisia subliniază în special acoperirea insuficientă a următoarelor specii: dropia gulerată (*Chlamydotis undulata*), hoitarul alb (*Neophron percnopterus*), mărăcinarul (*Saxicola dacotiae*), cursorul (*Cursorius cursor*) și petrelul lui Bulwer (*Bulweria bulwerii*).

106. Regatul Spaniei recunoaște că trebuie desemnate noi APS și că trebuie extinse cele existente. Acesta declară totuși că, pe o bază științifică, autoritățile competente nu aprobă toate IBA în integralitatea lor. Pentru a susține această declarație, guvernul spaniol a depus, în sprijinul memoriului său în apărare, un studiu detaliat cu privire la toate IBA din Canare care nu sunt încă acoperite în întregime; acest studiu expune considerațiile ornitologice pe baza cărora IBA trebuie sau nu trebuie să fie clasificate ca APS⁶⁵. Întrucât Comisia nu a contestat acest studiu, conținutul său trebuie să fie considerat ca admis și constituie, pentru clasificările in-

xistente, un mijloc de probă mai actual și mai precis decât IBA 98. Obiecția referitoare la o clasificare insuficientă nu mai subzistă, așadar, decât în măsura în care APS trebuie să fie desemnate sau extinse potrivit acestui studiu.

107. Prin urmare, cu această rezervă, este necesar ca acțiunea să fie admisă și cu privire la Canare.

4. Cu privire la Castilia La Mancha

108. Și în cazul Comunității Autonome Castilia La Mancha, Comisia compară APS desemnate cu indicațiile din IBA 98. 10 IBA din 39, cu o suprafață de 261 000 de hectare, nu ar fi deloc acoperite, iar altele nu ar fi acoperite în total decât în proporție de 32,3 %. În special, vinderelul mic și spurcaciul nu ar dispune încă de o acoperire suficientă.

109. Astfel cum s-a constatat deja, obiecția referitoare la delimitarea de APS în interiorul IBA este inadmisibilă⁶⁶. În schimb, în ceea ce privește cele 10 IBA care nu sunt deloc acoperite de APS, Regatul Spaniei a

65 — Anexa 11 la memoriul în apărare.

66 — A se vedea, mai sus, punctul 94 și următoarele.

recunoscut între timp, în trei cazuri, că era necesară o desemnare și se pare că, de atunci, aceasta a fost realizată⁶⁷. Problema de a ști dacă, în fiecare caz, diferența delimitării în raport cu IBA 98 se bazează pe criteriile ornitologice nu poate fi apreciată în lipsa unor precizări ale Regatului Spaniei. În schimb, șapte IBA rămân încă în litigiu.

110. În ceea ce privește cinci dintre aceste IBA, Regatul Spaniei refuză să desemneze APS pentru motivul că teritoriul Castilla La Mancha nu privește decât părți mici din acestea. Aceste părți nu ar avea semnificație ornitologică autonomă și nu ar fi, așadar, necesar să fie clasificate.

111. Acest argument nu poate fi însă reținut. Faptul că cel mai adecvat sit pentru conservarea anumitor specii se întinde pe teritoriul unor regiuni diferite nu justifică excluderea anumitor porțiuni. Dacă aceste porțiuni sunt parte integrantă din ansamblul sitului, ele trebuie să fie clasificate, pentru că, altfel, s-ar putea lua măsuri necontrolate pentru suprafețele în discuție, care ar putea afecta, așadar, ansamblul sitului. În rest, Comisia arată, fără a fi contrazisă, că speciile din anexa I își construiesc cuiburi în cel puțin două dintre porțiunile de situri

menționate mai sus, și anume acvila iberică, amenințată la nivel mondial, barza neagră, acvila porumbacă, acvila de munte (*Aquila chrysaetos*), vulturul pleșuv sur (*Gyps fulvus*), hoitarul alb și șoimul călător (*Falco peregrinus*).

112. În ceea ce privește IBA nr. 185, „San Clemente-Villarrobledo, în suprafață de 103 000 de hectare, Regatul Spaniei arată că acesta este prea întins. Populațiile în cauză de vinderel mic, de dropie, de găinușă cu suliță (*Pterocles alchata*) și de spurcaci ar fi, ca proporție, relativ reduse.

113. Această argumentație nu poate fi reținută, cel puțin pentru că acest sit a fost integrat în IBA 98, nu numai ținând cont că este unul dintre cele mai potrivite cinci situri, ci și pentru că acesta adăpostește populații semnificative de specii amenințate la nivel mondial și în Europa. În consecință, aceste obiecții ar putea eventual să justifice o altă delimitare, dar nu renunțarea în totalitate la clasificare.

114. În consecință, în cursul procedurii contencioase, Regatul Spaniei a procedat la desemnarea unei APS cu același nume, care include cel puțin 10 677,81 hectare; acesta a recunoscut astfel, în principiu, că acest sit trebuie să fie de asemenea clasificat. Nu este posibil să se aprecieze dacă delimitarea

67 — Este vorba despre IBA nr. 78, „Puebla de Beleña”, despre IBA nr. 183, „Hoces del río Mundo y del río Segura”, și despre IBA nr. 189, „Parameras de Embid-Molina”.

efectuată este corectă din punct de vedere ornitologic, dat fiind că Regatul Spaniei nu a prezentat motive în sprijinul acestei delimitări.

115. În sfârșit, Regatul Spaniei refuză să clasifice IBA nr. 199, „Torrijos”, cu o suprafață de 28 600 de hectare, pentru motivul că populația de 150 până la 200 de dropii este neglijabilă în raport cu populația totală a comunității autonome, de aproximativ 3 000 de exemplare. În această privință, trebuie totuși să se sublinieze semnificația europeană a prezenței unei specii amenințate la nivel mondial. Aceasta excede cu mult pragul unei populații semnificative, și anume de 50 de exemplare, prag care a fost deja ridicat pentru Spania. În plus, în IBA 98 se observă, de asemenea, o prezență semnificativă de spurcaci, care este de asemenea amenințat la nivel mondial; această prezență este de 1 200 de exemplare, pentru o valoare prag de 200 de exemplare. Clasificarea acestui sit pare, așadar, că este necesară.

116. În ceea ce privește obiecția Comisiei referitoare la deficiențele legate de protecția vinderelului mic și a spurcaciului, prin raportare la IBA 98, elementele precedente permit prin ele însele să se concluzioneze că este necesară desemnarea de APS suplimentare pentru aceste două specii.

117. În ceea ce privește în special amenințarea care privește spurcaciul, Regatul Spaniei nu se poate prevala cu succes de dificultățile care rezultă din mobilitatea importantă a acestei specii, din caracterul redus al legăturilor sale cu diferitele situri, din variația nevoilor sale în habitate în funcție de perioadele anului și din lipsa unei evaluări precise a populației. Regatul Spaniei trebuie să facă față acestor dificultăți prin efectuarea unor cercetări suplimentare și prin desemnarea de situri suficient de mari cu o administrare corespunzător de flexibilă, în lipsa căreia există riscul dispariției acestei specii.

118. Nu se poate admite nici punctul de vedere potrivit căruia coloniile de vinderel mic situate în interiorul unor zone urbane nu pot fi clasificate ca APS. Dacă vinderelul mic este dependent de aceste habitate, protecția sa prin clasificarea unei arii este necesară exact în acel loc. Este singurul mod de a garanta că, de exemplu, măsurile de amenajare urbană nu alungă această specie. Interesele legate de dezvoltarea urbană nu permit, nici ele, să se renunțe la o clasificare, pentru că, după cum se știe, nu este posibil să se invoce motive de ordin economic și social împotriva unei astfel de desemnări. Dacă aceste considerații ar prevala asupra interesului protecției vinderelului mic, atunci ele ar trebui să fie puse în aplicare în cadrul articolului 6 alineatul (4) din Directiva habitate, și anume în lipsa unor soluții alternative și prin adoptarea măsurilor compensatorii care se impun.

119. În consecință, trebuie respinse în ansamblu obiecțiile invocate de Regatul Spaniei împotriva IBA care nu au făcut obiectul unei clasificări ca APS în Castilla La Mancha. Trebuie, așadar, să se admită acțiunea Comisiei în această măsură.

acoperite de APS, IBA 98 nu menționează nici sfrânciocul cu frunte neagră, nici cocoșul de munte, nici pescărușul lui Dupont, nici ciovica roșcată. În ceea ce privește aceste specii, insuficiența clasificărilor efectuate nu este, așadar, dovedită.

5. Cu privire la Catalonia

120. În ceea ce privește Catalonia, Comisia compară de asemenea IBA 98 cu desemnările efectiv intervenite și ajunge la concluzia că 10 IBA din 21 nu sunt deloc avute în vedere, că celelalte nu sunt avute în vedere decât parțial și că, prin urmare, din 62 de specii de păsări de reproducere din anexa I, prezente în Catalonia, anumite specii nu sunt decât insuficient protejate în cadrul APS: sfrânciocul cu frunte neagră (*Lanius minor*), cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*), cormoranul moțat (*Phalacrocorax aristotelis*), spurcaciul, ciocârlia de Bărăgan (*Melanocorypha calandra*), pescărușul lui Dupont (*Chersophilus duponti*), dumbrăveanca (*Coracias garrulus*), ciocârlia de stol (*Calandrella brachydactyla*) și ciovica roșcată (*Glareola pratincola*).

121. După cum s-a constatat deja, obiecția referitoare la delimitarea de APS în interiorul IBA este inadmisibilă⁶⁸. În ceea ce privește cele 10 IBA restante, care nu sunt deloc

122. În plus, Regatul Spaniei contestă admisibilitatea acțiunii în ceea ce privește speciile de păsări indicate pentru motivul că nu se știe cu exactitate care sunt speciile care ar fi trebuit să facă obiectul unor desemnări suplimentare de APS. Potrivit acestuia, Comisia indică 62 de specii din anexa I, în timp ce dreptul catalan prevede protecția a 73 de specii. De altfel, în cursul procedurii precontencioase, Comisia nu s-ar fi referit întotdeauna la aceleași specii.

123. Această obiecție trebuie totuși respinsă. În primul rând, Regatul Spaniei înțelege greșit natura trimiterii la specii de păsări: într-adevăr, Comisia menționează numărul de 62 de specii prevăzute în anexa I pentru Catalonia, dar probează deficiente de clasificare numai cu privire la speciile pe care le-a menționat expres mai sus. Cel puțin în mod implicit, acestea sunt speciile care au făcut obiectul procedurii precontencioase, deoarece Comisia s-a întemeiat întotdeauna pe IBA 98, iar speciile mai sus menționate rezultă din diferențele dintre IBA 98 și APS din Catalonia.

68 — A se vedea, mai sus, punctul 94 și următoarele.

124. Pe de altă parte, Regatul Spaniei susține în continuare că o parte a IBA a fost deja propusă ca situri de importanță comunitară în cadrul Directivei habitate. Totuși, astfel de propuneri nu pot suplini din punct de vedere juridic lipsurile în desemnarea de APS, pentru că această desemnare se bazează pe articolul 4 din Directiva păsări, în timp ce propunerea de situri se întemeiază pe articolul 4 din Directiva habitate; este vorba de regimuri diferite cu efecte juridice diferite.

125. În memoriul său în duplică, Regatul Spaniei invocă faptul că cea mai mare parte a habitatelor care nu sunt încă clasificate ca APS sunt protejate în temeiul dreptului regional în cadrul planului de situri de interes pentru natură, în calitate de situri protejate în mod special. Independent de problema de a ști dacă o astfel de protecție îndeplinește cerințele legate de protecția prin APS, aceasta nu justifică renunțarea la o clasificare ca APS. Articolul 4 alineatele (1) și (2) din Directiva păsări impune clasificarea pentru ca aceste situri să fie încorporate într-o rețea europeană, conform alineatului (3). În cadrul acestei rețele, calitatea protecției este garantată prin normele europene. Acesta este motivul pentru care Curtea a decis deja că nu este posibilă sustragerea de la obligația de a desemna APS prin adoptarea altor măsuri⁶⁹. Categoriile de protecție pur

naționale ar constitui, la rândul lor, numai astfel de alte măsuri, care nu sunt susceptibile să înlocuiască o desemnare⁷⁰.

126. În sfârșit, în ceea ce privește Catalonia, Regatul Spaniei procedează pentru prima dată în memoriul său în replică la o abordare științifică a IBA 98. Într-adevăr, acesta compară informațiile din IBA 98 referitoare la prezența speciilor în siturile lor cu informațiile referitoare la populația totală corespunzătoare din Catalonia, furnizate de un atlas al păsărilor reproducătoare, care se bazează pe observațiile din perioada 1999-2002. Aceste cifre nu sunt totuși comparabile decât într-o măsură limitată, dat fiind că populațiile totale ale acestor specii din Catalonia vor fi în general mai importante decât populațiile din cadrul IBA.

127. Astfel, cifrele recente ne arată că informațiile din IBA 98 nu sunt superioare observațiilor ulterioare decât pentru patru specii relevante pentru IBA, aflate încă în litigiu, și anume pentru rândunica de furtună pitică (*Hydrobates pelagicus*) (0-10 perechi în loc de 5-15 perechi), buhaiul de baltă (*Botaurus stellaris*) (1-5 perechi în loc de 8-11 perechi), eretele sur (5-10 perechi în loc de 15-20 perechi), găinușa de nisip (*Pterocles orientalis*) (5-10 perechi în loc de 10 perechi). Nu se poate concluziona că datele care au servit ca bază pentru IBA 98 erau defecuoase, ci, cel mult, că aceste specii, deja

69 — A se vedea, mai sus, punctul 21.

70 — A se vedea hotărârea Lauteracher Ried (citată la nota de subsol 29, punctul 48).

foarte rare în Catalonia, sunt pe cale de dispariție și necesită, așadar, o protecție specială.

și anume rândunica de furtună pitică și cormoranul moțat. Nici acest argument nu este, așadar, de natură să combată teza Comisiei.

128. Pentru rest, populațiile totale ale speciilor prezente în cele 10 IBA aflate încă în litigiu sunt superioare celor indicate în IBA 98. Pentru anumite specii, numai o fracțiune din populația totală este cuprinsă în IBA, de exemplu, pentru pescărușul albastru (*Alcedo atthis*), prezent în IBA cu 20-30 de perechi, dar a cărui populație totală este de 1 009-1 420 de perechi, sau pentru ciocârlanul spaniol (*Galerida theklae*) cu 100-200 de perechi care se află în interiorul IBA pentru o populație de 7 300-18 400 de perechi. Această comparație nu dovedește, așadar, că nu există o nevoie suplimentară de clasificare, ci indică, dimpotrivă, că trebuie să fie desemnate și alte situri decât cele semnalate în IBA 98.

130. În consecință, Regatul Spaniei nu a fost în măsură să combată obiecțiile Comisiei cu privire la IBA care nu sunt încă deloc clasificate ca APS în Catalonia. Trebuie, așadar, să se admită acțiunea Comisiei în această măsură.

6. Cu privire la Galicia

129. Regatul Spaniei prezintă, în plus, un tablou cu speciile cuprinse în APS. Acesta subliniază că, în Catalonia, APS cuprind, în anumite cazuri, părți mai importante din populație decât IBA 98. Regatul Spaniei declară totuși și că, pentru 16 specii, nu înregistrează numărul cuprins în IBA 98. Aceste specii sunt, în plus, prezente în nouă IBA dintre cele 10 aflate încă în litigiu. De altfel, ultimul IBA (nr. 138, „Islas Medas”) ar permite protecția a cel puțin două specii foarte rare care, până în momentul de față, nu sunt deloc prezente în APS ale Cataloniei,

131. În ceea ce privește Galicia, Comisia constată că trei IBA din 11 nu sunt clasificate ca APS și câteva dintre celelalte nu sunt clasificate decât parțial. În total, numai 10 % din suprafețele cuprinse în IBA sunt APS. Buhaiul de baltă, eretele sur, acvila porumbacă, cocoșul de munte, spurcaciul, viesparul (*Pernis apivorus*) și subspecia spaniolă de potârniche (*Perdix perdix hispaniensis*) nu ar fi decât insuficient protejate.

132. După cum s-a constatat deja, obiecția referitoare la delimitarea de APS în interiorul

IBA este inadmisibilă⁷¹. Pentru cele trei IBA restante, care nu sunt deloc acoperite de APS, IBA 98 nu menționează nici buhaiul de baltă, nici acvila porumbacă sau viesparul. În consecință, în ceea ce privește aceste specii, insuficiența clasificărilor efectuate nu este dovedită.

133. Unul dintre cele trei IBA restante a fost între timp clasificat în proporție de 86 % ca APS, celelalte două trebuie să fie clasificate parțial ca APS pe baza studiilor intervenite în acest interval. În consecință, Regatul Spaniei a admis în principiu restul obiecțiilor Comisiei și nu a contestat, în orice caz nu în mod întemeiat, limitele IBA. Prin urmare, acțiunea trebuie să fie admisă în ceea ce privește IBA care nu sunt încă clasificate ca APS în Galicia.

7. Cu privire la Valencia

134. În ceea ce privește Comunitatea Valencia, Comisia menționează cinci IBA din 21 care nu sunt deloc acoperite de APS; câteva dintre celelalte nu sunt, în parte, clasificate. Astfel, buhaiul de baltă, stârcul galben (*Ardeola ralloides*), rața porumbacă, rața arămie (*Oxyura leucocephala*), pescărușul lui Andouin, eretele sur și acvila porumbacă nu ar fi suficient protejate în APS.

135. Astfel cum s-a constatat deja, obiecția referitoare la delimitarea de APS în interiorul IBA este inadmisibilă⁷². Pentru cele cinci IBA restante, care nu sunt deloc acoperite de către APS, IBA 98 nu menționează decât acvila porumbacă. În ceea ce privește celelalte specii, insuficiența clasificărilor efectuate nu este, așadar, dovedită.

136. În privința Comunității Valencia, Regatul Spaniei nu contestă acțiunea, dar anunță noi desemnări. Prin urmare, trebuie admisă acțiunea cu privire la IBA care nu sunt încă deloc clasificate ca APS în Comunitatea Valencia.

E — Concluzie

137. În Comunitățile Autonome Andaluzia, Baleare, Canare, Castilia La Mancha, Catalonia, Galicia și Valencia, Regatul Spaniei nu a clasificat suficiente situri ca APS pentru păsări; în Comunitățile Autonome Andaluzia, Baleare și Canare, acesta a clasificat anumite situri ca APS pentru o suprafață prea redusă.

71 — A se vedea, mai sus, punctul 94 și următoarele.

72 — A se vedea, mai sus, punctul 94 și următoarele.

V — Cu privire la cheltuielile de judecată

138. În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. În prezenta cauză, Comisia a renunțat la acțiunea sa în ceea ce privește o comunitate autonomă, după ce Regatul Spaniol s-a conformat cerințelor sale. În această măsură, ca și în ceea ce privește cele trei comunități autonome față de care Comisia obține în totalitate câștig de cauză, se impune obligația Regatului Spaniei la plata cheltuielilor de judecată.

139. În schimb, pentru alte patru comunități autonome, o parte importantă a acțiunii trebuie să fie respinsă. Prin urmare, cheltuielile de judecată trebuie să fie împărțite în această privință.

140. În consecință, Regatul Spaniei ar trebui să suporte trei pătrimi din propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată ale Comisiei, iar Comisia, un sfert din cheltuielile de judecată ale Regatului Spaniei, precum și un sfert din propriile cheltuieli de judecată.

VI — Concluzie

141. În consecință, propunem Curții să se pronunțe după cum urmează:

„1) constată că:

- prin neclasificarea, ca arii de protecție specială pentru păsări, a unor teritorii suficiente în Comunitățile Autonome Andaluzia, Baleare, Canare, Castilia La Mancha, Catalonia, Galicia și Valencia și

- prin clasificarea ca arii de protecție specială pentru păsări a anumitor situri pentru o suprafață prea redusă în Comunitățile Autonome Andaluzia, Baleare și Canare,

pentru a oferi o protecție tuturor speciilor de păsări prevăzute în anexa I la Directiva 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice, precum și a speciilor migratoare care nu sunt cuprinse în această anexă, Regatul Spaniei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 4 alineatele (1) și (2) din această directivă;

- 2) respinge acțiunea în rest;
- 3) Regatul Spaniei suportă trei părți din propriile cheltuieli de judecată și trei părți din cheltuielile de judecată ale Comisiei Comunităților Europene, iar Comisia suportă un sfert din propriile cheltuieli de judecată și un sfert din cheltuielile de judecată ale Regatului Spaniei.”